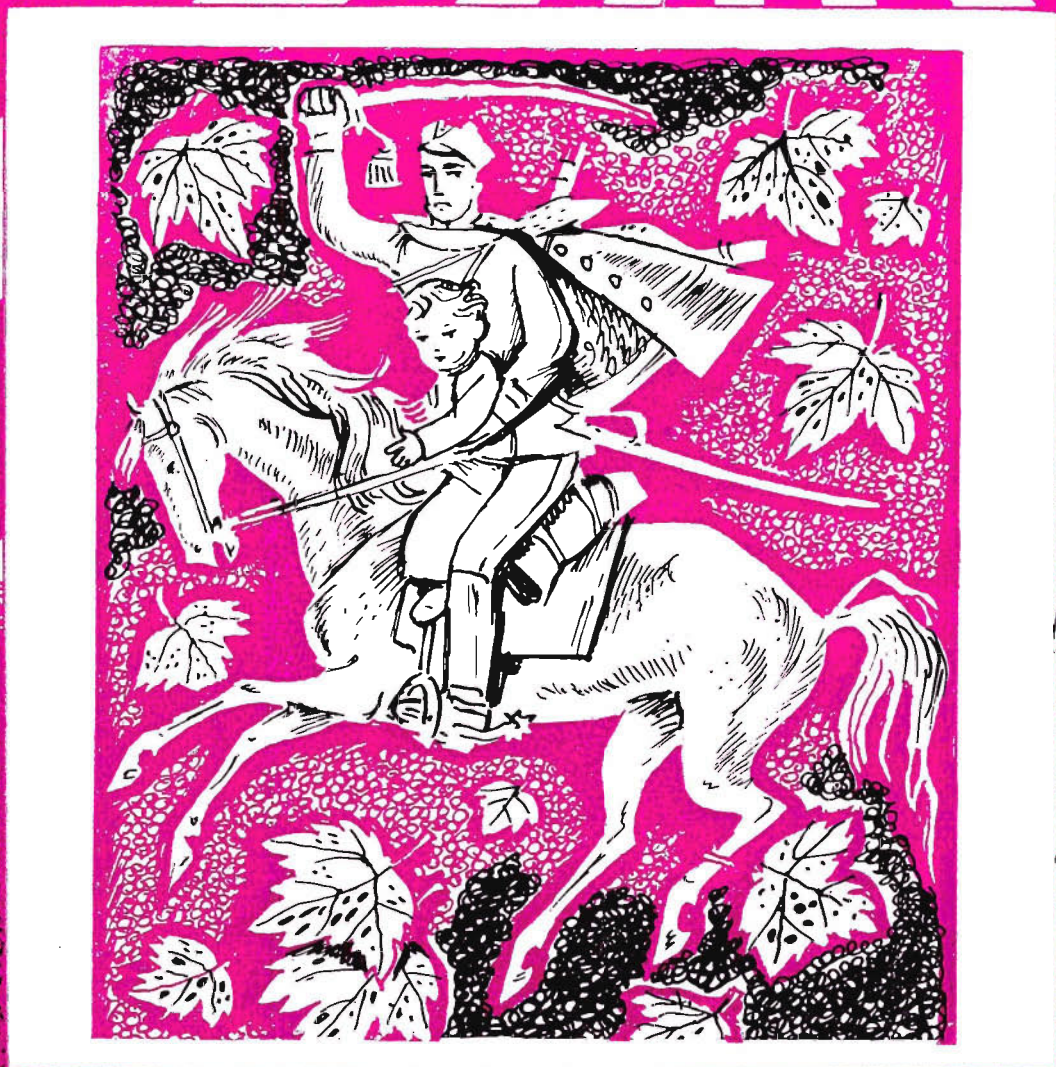


ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE





РОЗГАДАЙМО!

ЛИСТОПАДОВА ХРЕСТИКІВКА

(Уклад О. Цукорник)

- - х - - мала географічна мапа
- - х - - військовий розвідчий відділ
- - х - - річка, що її згадують у стрілецькій пісні
- - х - - інакше — лантух
- - х - - холодна зброя, що її вживають у бою
- - х - - збройний спір між державами чи народами
- - х - - металеве накриття голови воляка
- - х - - інакше — гасла
- х - - скорочена назва Українського Легіону у 1-ій світовій війні
- - х - - нижчий ступінь старшини Української Армії
- - х - - воляцькі рови
- х - - скорочена назва Української Повстанської Армії
- - х - - інакше — наступ на ворога
- - х - - інакше — човен

Букви на місці хрестиків дадуть назву українського національного свята у пам'ять збройного чину за волю України.

ХРЕСТИКІВКА

(Уклад О. Цукорник)

- х - - вживають для перевозу людей, плодів, тягарів тощо
- х - - інакше — відгомін
- х - - образи або переживання, коли спимо
- х - - назва довгого періоду часу
- х - - приймається під час недуги
- х - - морський звір, подібний до риби
- х - - чотири головні карти до гри

Букви на місці хрестиків дадуть назву журналу для дітей у ЗСА.

НЕДОМОВКИ

- а) Виростає з мене птаха,
Крокодил і черепаха.
Я ж само маленьке, біле, —
Ви мене напевно їли.
Відгадайте, діти, це —
Не що інше, як - - - -
- б) Всяк школяр його шанує,
Бо він пише і малює,
Хто ж цей добрий молодець?
Це звичайний - - - - -

Євген Яворівський

ШАРАДА

Є слово з двох частин — подумайте пильненько:
Першою подвійно — кличуть діти неньку,
Другою на прощання кажуть ввечері, вдень,
раненько.

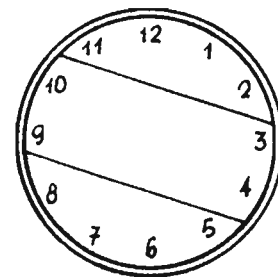
А разом — папір різнокольоровий, червоний,
жовтий, сірий,

А на ньому світ наш цілий.

ЩО ЦЕ?

Коли має букву „і”,
Живе в нім дівчора.
Коли має букву „и”,
Летить з хат в простори.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ” ЗА
ЖОВТЕНЬ 1973: ХРЕСТИКІВКА: Коза; риби; Ка-
їн; сніВ; Київ. ЛОГОГРИФИ: а) сова-слова; б) міст-
місто. МОНОГРАМА: волосся-колосся. МАГІЧНИЙ
КВАДРАТ: Ігор, гора, орел, рало, ЧИСЛОВА ЗАГАД-
КА: 1 — 7 — 6 = 14; 3 — 7 — 4 = 14; 5 — 7 — 2 =
14; ЯК ПОДІЛИТИ?



з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 доларів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 долари. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 — центів.

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September Bi monthly
Обкладинка роботи Юрія Матушевського

at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription \$5.00 per year. UNA members \$4.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Едвард Козак — Слідами Листопада

НАДІЙШОВ ЛИСТОПАД...

Надійшов листопад у діброви,
І замовкли пташині розмови,
Надійшов листопад у гаї:
„Гей, скидайте киреї свої!”

Жалко-важко деревам скидати
Померезані золотом шати —
Рине листя униз золоте,
Жалко й дітям дивитись на те.

— Не вдавайтесь у жалощі, друзі —
І для вас є розрада у тузі:
Пригадайте ви осінь одну,
Що гарніша була за весну!

Листопад пригадайте чудовий,
Що з'явився, мов лицар, у Львові,
Срібним панцером блиснув з коня,
Прапор волі на вежі підняв.

І раділи діди, батьки й діти,
Що їм більше в неволі не мліти,
Що їм більш не служити чужим,
Ворогам не коритися злим,

Що у власній, у вільній державі
Будуть жити у мирі, у славі,
Будуть жити як нарід один
Від Карпат аж по Прип'ять і Дін.

**

Хоч завіяли люті завії
Золоті листопадові мрії,
Не замерзли народу надії,
Мов під кригою озимина —

— Прийде час теплий вітер повіє,
Блисне сонце — воскресне вона,
Української волі весна.

Кирея — чоловіча верхня одежа з сукна, яку носили в давнину в Україні; ринути — to gush out, тут: ясно обшпатися (to fall away); вдаватися у жалощі — жалкувати, переживати жаль (to feel sorry); туга — тут: смуток (sorrow); панцер — armour; прапор — стяг (flag); мліти — to faint, тут: тяжко терпіти, мучитись; коритися — to submit; завія — снігова буря (snow-storm); мрія — illusion, dream; крига — лід, тут: ice-field; озимина — зерно, посіяне в землю восени, де воно під снігом зимує, щоб навесні прорости (winter-corn culture).



Вежі Львова. На задньому плані по-середині века львівського ратушу, з якої 1-го листопада 1918 року замайв прапор Вільної Української Держави. На першому плані головний корпус львівського університету ім. Івана Франка.

АНГОЛ-МАЛЯР

З давніх-давен були в Україні книги (писані рукою, бо друкувати тоді ще ніхто не вмів), що називалися „Кисво-Печерський Патерик”. У них було описане минуле Печерського монастиря в Києві та життя його побожних монахів. „Патерик” — дуже цікава книга, її залюбки читали по всій Україні. Бувало, в неділю або свято, прийшовши з церкви й пообідавши, розгортали люди „Патерик” на столі й побожно його читали. Слухали радо діти, слухали старші, захоплювалися описами незвичайних, чудесних подій і на прикладі життя преподобних і святих монахів училися вірності Богові, любови до ближнього, милосердя, терпеливості та інших християнських чеснот.

Загляньмо й ми, дорогі друзі, в цю старовинну книгу. Напевно і для нас у ній знайдеться щось цікаве.

Ось опис життя печерського монаха, преподобного Олімпія. Олімпій жив за панування великого князя Всеволода Ярославича. Змалку дуже любив рисувати й малювати. Батько з матір'ю порадилися і віддали свого талановитого сінка вчитися малярства до грецьких малярів, що тоді розмальовували церкву Печерського монастиря в Києві.

Коли Олімпій закінчив науку малярства, то не тільки став відомим мистцем, але й ченцем у Печерському монастирі. Тут, у своїй келії, він малював ікони — образи святих. До нього заходили люди навіть з далеких сторін і замовляли образи. Олімпій удень малював, а ввечері та вночі ходив до церкви на богослуження, молився і співав побожні пісні.

Одного разу до Олімпія прийшов чоловік, що проживав за Києвом.

— Святий отче! — сказав. — Намалюйте образ Божої Матері. І, прошу вас, постарайтесь, щоб він уже на свято Успіння був у нашій церкві. Того дня буде у нас великий празник.

Олімпій був радий сповнити прохання того чоловіка, але тим часом важко захворів. Минали дні за днями, а праця коло образа не поступала вперед. Тяжко зажурився Олімпій, сумував і той чоловік, що замовив образ. Празник Успіння був уже зовсім близько, люди готувались урочисто посвятити образ, а образа не було . . .

Напередодні Успіння вступив у кімнату недужого Олімпія якийсь невідомий юнак і, не промовивши ні слова, почав малювати образ.



— „Мабуть, іншого маляра знайшов собі той чоловік і прислав його сюди”, — подумав Олімпій і став мовчки приглядатись до малювання.

І було на що дивитись навіть Олімпієві! Юнак був не абиякий майстер. Робота коло образа поступала несподівано скоро. Не минуло й трьох годин — образ був готовий. Та й як чудово був виконаний! Олімпій ніколи не бачив такого прекрасного образа.

Настав вечір. У келії померкло. Олімпій з труднощами підвівся на ліжку й засвітив лампадку. Але яке ж було його здивування, коли не побачив ні маляра, ні образа! Вони зникли . . .

Олімпій упав на постіль і, не розуміючи, що сталося, почав гаряче молитися.

А на другий день був празник Успіння Богородиці, і той чоловік, що замовив образ, з сумом у душі прийшов до церкви. Таке величне, урочисте мало бути сьогодні святкування . . .

Глянув на престіл — і здригнувся: Що це? Новий образ Божої Матері вже стоїть на своїм місці? Спочатку не вірив своїм очам, а потім йому зробилося страшно, і він вибіг з церкви. За

ГАРНИЙ КОНИК

(Ілюстрація Богдана Божемського)

В мене гарний коник є —
Збуру на нім сєє,
Тільки сядеш — повезе,
З місця ж . . . не рушає!



Гей, но, коню! Поспішай!
Підіймай копита!
Полетім у Рідний Край
Волю боронити!

хвилину вернувся з людьми, і всі побачили, що в церкві справді стоїть замовлений в Олімпія образ. Настала велика радість. Урочисто посвячено образ. Потім усі люди пішли громадою в Київ подякувати Олімпієві за те, що він, не зважаючи на недугу, за одну ніч намалював таку чудову ікону ще й переніс її до церкви.

Але важко хворий Олімпій нічого не знав. Про це дивне диво дізналися ченці й теж зібралися коло Олімпієвої келії. Ігумен вступив у келію і запитав:

— Отче, хто намалював образ?

— Ангол його намалював! — відповів ледве

НАВВИПЕРЕДКИ

(Ілюстрація Едварда Козака)

Напетів з-за лісу вігер
І сердитий, і рвучкий,
Попамар в садку нам квіти,
Розгойдав усі гілки.

У вікно, у двері грюкнув,
Розстепив по хаті дим,
Впав на шлях і мчить на пуки . . .
Я — наввипередки з ним!



чутно Олімпій. — Тепер я це напевно знаю. Ось він тепер стоїть біля мене, щоб узяти мене з собою . . .

По тих словах Олімпій умер. Душу монаха-мистця забрав ангол-мистець і поніс її перед Божий престіл по найбільшу нагороду.

Пояснення-словничок: залюбки — дуже радо (willingly); преподобний — звання-титул духовної особи (reverend); талановитий — здібний (talented, gifted); келія — кімната в монастирі (cell); напередодні — the day before, on the eve; померкнути — to grow dark; здригатися (від несподіванки) — to startle; ігумен — найстарший між монахами у монастирі (father superior).

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

18. РОДИННЕ НЕЩАСТЯ

От уже загоїлася трохи рана у нашої лисиці. Біжить вона додому і навіть з дарунком для дітей — таки встигла роздобути для них курочку. От-от уже вона вдома. Та чуйним вухом уловила вона якийсь гамір біля самої нори. Спинилася за кущем, бачить — стоїть чоловік перед порою, не пускає туди лисенят. А за лисенятами вганяє собака



і вже двох розірвала. Третє ж, Лисичка-Сестричка, побачила, що нема іншої ради, та й кинулася під ноги чоловікові в свою нору. Вже й продерлася була, й у нору прослизнула, та чоловік таки спіймав її за пухнатий хвіст і підняв угору. Держить лисичку за хвіст униз головою, а тут знизу собака підскакує — от-от дістане й розірве останню та ще й найбільш улюблену мамину дитину.

Не витерпіло материнне серце. Забула лисиця про свою власну небезпеку та й кинулася до собаки з одною думкою, щоб та залишила її дитину. Собака справді обернулася до старої лисиці й довго за нею ганялася по лісі, та таки не спіймала.

Утекла лисиця від собаки і, хоч ледве дихала, не спочивала ні хвилини. Добре знайомими манівцями побігла, як могла скоро, до своєї нори. Там уже ні чоловіка, ні собаки не було, лише на землі лежали два лисячі трупики, подерті собакою. Ки-

нулася мати до них, почала їх ніжно лизати; думала, що вони лише непритомні й очуняють від материнної ласки. Побігла за кущ по останній свій дарунок дітям — курку. Та лисенята вже були холодні, і мати зрозуміла, що вони не оживуть. Подивилася ще раз на них та й пішла шукати своєї останньої дитини.

19. В НЕВОЛІ

Чоловік пожалував спіймане звірятко й не віддав його собаці. Приніс лисеня додому, прив'язав у дворі на ланцюгу до стовпа, а тому, що воно всього дуже боялося, поклав для нього бочку, перевернувши її боком. Лисичка-Сестричка залізла в бочку й не вилазила звідти. Клади їй коло бочки всяку їжу, але вона на те не зважала і до їжі не доторкалася. Не до їжі їй було . . . Ще кілька днів тому не стало її мами; тепер на її очах розірвав пес її братчика й сестричку; сама вона мало-мало не зазнала тієї ж долі. Та, хоч залишилася жива, попала в неволю, а не знати, що гірше — смерть чи неволя.

Лисичка-Сестричка всіма силами старалася визволитись. Силкувалася перервати ланцюг, кидалася на всі сторони, але кожного разу ланцюг боляче шарпав її за ший і відкидав назад. Намагалася перегризти ненависний ланцюг, але її го-



стрі зубки тільки злегка дряпали тверде залізо. Гризла, аж піднебіння заболіло, та все дарма! Втомилась і лежала нерухомо з тяжкою думкою, що вона на світі одна та ще й у неволі.

20. ЗА ДИТИНУ

А стара лисиця-мати, покинувши своїх мертвих дітей, пішла тими слідами, що залишили по собі чоловік та собака. Ті сліди привели її до села. Ждала вона під селом, аж поки не смеркло й усе не заспокоїлося. Тоді подалася до того двора, звідки вона крапа курей. Була певна, що саме з того двора впала на неї помста.

Тихо й обережно підійшла до тину. Замуркотіла стиха до своєї дитини. Лисичка-Сестричка вибігла з бочки й радісно заскимліла. Лисиця раптом перескочила через тин у двір. Вхопила дитину зубами, кинулася з нею втікати, але ланцюг шарпнув її назад і вирвав із зубів лисенятко. Воно жалібно запищало й подалося в бочку, а мати перескочила назад через тин, бо від брязкоту ланцюга прокинулися собаки.



Господар теж почув той брязкіт, глянув у вікно й побачив, як лисиця перескакувала через тин. Він догадався, що вона не залишить своєї дитини і ще раз прийде до неї. Взяв рушницю і ждав.

Справді, по деякім часі якась тінь нечутно переплигнула через тин просто до бочки. Почулося звідти тихеньке дзенькотіння ланцюга. Чоловік навів рушницю на те місце тину, де плигала лисиця. А вона почала гризти ланцюг то в одному місці, то в другому. Нарешті дібралася зубами аж до нашійника. О, яка ж радість! Нашійник був шкіряний, і вмить його, як ножем, перетяли гострі лисичині зуби. Лисеня тихо запищало з радощів, а мати вхопила його зубами за спину та плиг на тин!



В ту ж мить бабахнув постріл з рушниці. Лисиця з лисеням упала за тин. Піднялася, але зараз упала знову. Вона була тяжко поранена й не могла бігти. Але не вважала на себе і лизнула кілька разів свою дитину, що горнулася до неї і тихо скимліла. Вона хотіла дізнатися, чи не поранено її лисенятка, і впевнилася, що ні. Її материне серце вже ледве билося, але було повне щастя: її дитина жива й вільна.

(Продовження буде)

Полісся-словничок: манівці — бездоріжжя, бічі доріжки (sideway, byway, roundabout way, untradden path); очуняти — опритомніти, прокинутися (to recover consciousness, to become sober again); тин — огорожа з дерев'яних прутів (fence, enclosure); брязкіт — звук, що його видає метал (rattling, sound of noise, made by metallic object); нашійник — шкіряний пояс або металевий обруч, накладений на ший (neckchain, dog-collar); бабахнути — звуконаслідування пострілу (imitating the sound of a shot or fall — bang!).

К. ПЕРЕЛІСНА

НЕ ВІРТЕ!

Із верхівки білочка
Скочила на гілочку...
Гілочка погнулася,
Білочка хитнулася,
З гілки обірвалася!
Впапа?! Деся сховалася?
Ой, не вірте білочці —
Он вона на гілочці!



К ОНИК СТРИБУНЄЦЬ

Пільний коник джигунець
Зробив скрипку із крилець
Та й ну собі грати,
Літо вихваляти.
Трілі, трілі, трілілі,
Маю скрипку на крилі.

А мурашка не така,
Не гуляла гопака,
Лиш про зиму дбала
І харчі збирала.
На те й розум Господь дав,
Щоб про завтра пам'ятав.

Аж минули теплі дні,
Полили дощі дрібні.
Сонце пізно сходить
І скоро заходить.
Ні травиці, ні листків,
Коник з голоду зомлів.

Напівмертвий, півживий
Він застукав до дверей:
— Мурашко, нанашко,
Газдинечко, свашко, —
Трілі, трілі, трілілі,
Дай щось їстоньки мені.

А вона йому на те:
— От, базікаєш пусте!
Навесні і вліті
Ти блукав по світі.
Натерликався тірлі,
Затанцюй тепер собі!



Пояснення-словничок: пільний коник — коник стрибунець (grasshopper); джигунець, джигун-нероба, ледар (dangler); гопака — український народний танок; нанашко — батько; газдинечка, газдиня — господиня (housewife); свашка, сваха — тут у значенні доброї жінки; базікати — балакати про будь-що (chat, blab, talk); терликати — грати невміло, будь-як на скрипці чи іншому струнному інструменті.



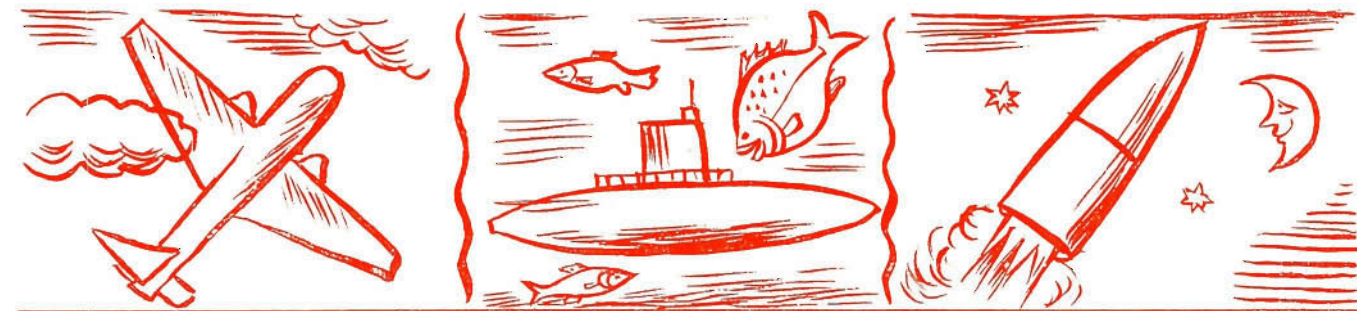
ГОЦА ДРАЛА



Гном в осінній тихий вечір
Повідає дивні речі

про мандрівки і пригоди,
про ліси, і гори, й води.

Слухає цікаво, радо
Лісова уся громада.



„В літаку я за п'ять днів
Цілу землю облетів.

У підводному човні
Ночував на моря дні.

У ракеті поміж зорі,
Мов стріла, летів я скоро.



В ескімосів на Камчатці
В льодовій я мешкав хатці.

З дикунами на пустелі
Жарти я творив веселі.

В індіян я гостював,
Гопака їм танцював”.



Каже Гоца: — „Ах, цікаво,
Та коли ж це все бувало?”

— „А тоді, — їй гном сказав, —
Як я книжечку читав.

Щоб природу, світ пізнати,
Треба все книжки читати”.

ЯК РОЗВИВАЛОСЯ ПИСЬМО

Письмо в теперішні часи — дуже важлива справа, бо від нього у великій мірі залежить розвиток людської культури. Без письма не було б книжок, а тим самим не було б ні літератури, ні науки. Письмо облегло взаємини між людьми, причинилося до розбудови держав, міст, промислу й усіх інших проявів людського життя та праці. Нині неможливо собі уявити, як виглядав би світ, якщо не було б письма.

Письмо не постало відразу, одного дня. Воно творилось і розвивалося поволі, а над його розвитком думало і працювало багато людей. Тому варто хоч коротко розглянути, як це діялося.

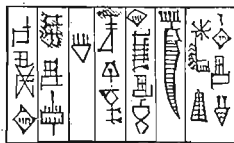


Єгипетські гієрогліфи

В дуже давню давнину ніхто не знав письма. Але з тих часів збереглися в камінних печерах різні рисунки. Вони свідчать, що між первісними людьми були особи з нахилом до мистецтва, а крім того, що вони хотіли таким способом передати наслідникам свої думки. Як би не було, треба ствердити, що письмо почалося від рисунків.

Одним із найстаріших родів письма є єгипетське письмо. Воно складалося з різних рисунків, наприклад, голови, руки, листка, лева, верблюда, пташки тощо. Ці рисунки не були тим, чим тепер є окремі букви-літери; вони виражали цілі слова або й думки. Лише багато пізніше вони стали означати звуки, якими починалися назви нарисованих звірят чи предметів (наприклад, рисунок лева означав уже не ціле слово „лев“, а початкову букву „л“). Це письмо можна бачити й тепер на камінних стінах гробниць єгипетських володарів-фараонів та на руїнах будівель з-перед 4.000 років. Це письмо звуть гієрогліфами. Учені навчилися відчитувати гієрогліфи, і тепер знаємо, що давні єгиптяни написали. Гієрогліфічне письмо було також у стародавньому Китаї.

Приблизно в той самий час в Ассирії, Вавилоні та Персії (тепер ці країни називаються Сирія, Ірак та Іран) появилось так зване клинове письмо. Писали його на глиняних табличках спеціальними писальними приладами, які у м'якій глині витискали різномірні клинки. Якщо ця записка мала особливу вартість або була якимсь важливим документом, то ці таблички висушували, а опісля випалювали у вогні, як випа-



Клинове письмо

люють тепер цеглу. В такому стані таблички могли зберігатися цілі століття, деякі збереглися і донині. І їх учені навчилися читати й розуміти.

Та час не стояв на місці, люди шукали все чогось нового, кращого й вигіднішого. В південній Європі, ще перед



Готичні руни

народженням Христа, постали дві держави, які своєю культурою вибилися на перші місця. То були Греція та Рим. В цих державах появилось письмо, яке вживається й тепер скрізь по світу. Одно називається грецьке, друге — латинське. Хто й коли придумав ці два роди письма, невідомо. Але, на думку вчених, вони походять від т. зв. старосемітської найстаршої азбуки (праазбуки). Її вживали семітські народи, предки жидів, сирійців та інших арабів. Може ця праазбука і витворилася з гієрогліфів або клино-

△聽明人不注意自己不可能得
△我什麼東西都有；我也什麼
△我什麼東西都不缺乏。
△和足者貧賤亦樂；不知足者
但就却什麼東西都不缺乏。

Китайське письмо

ЗРАЗКИ РІЗНИХ АЛЬФАБЕТІВ

Гебрейський Грецький Арабський Німецький

א aleph a', 1	Α α alpha a, 1	ا alif a', 1	Α α alpha a, 1
ב beth b, 2	Β β beta b, 2	ب ba b, 2	Β β beta b, 2
ג gimel g, 3	Γ γ gamma g, 3	ت ta t, 400	Γ γ gamma g, 3
ד dalet d, 4	Δ δ delta d, 4	ث tha th, 500	Δ δ delta d, 4
ה he h, 5	Ε ε epsilon e, 5	ج ja j, 3	Ε ε epsilon e, 5
ו vau w, 6	Ζ ζ zeta z, 7	ح ha h, 8	Ζ ζ zeta z, 7
ז zayin z, 7	Η η eta e, 8	خ kha kh, 600	Η η eta e, 8
ח cheth kh, 8	Θ θ theta th, 0	د dal d, 4	Θ θ theta th, 0
ט teth t, 9	Ι ι iota i, 10	ذ dal dh, 700	Ι ι iota i, 10
י yod y, 10	Κ κ kappa k, 20	ر ra r, 200	Κ κ kappa k, 20
כ caph k, 20	Λ λ lambda l, 30	ز zay z, 7	Λ λ lambda l, 30
ל lamed l, 30	Μ μ mu m, 40	س sin s, 60	Μ μ mu m, 40
מ mem m, 40	Ν ν nu n, 50	ش shim sh, 300	Ν ν nu n, 50
נ nun n, 50	Ξ ξ xi x, 60	ص cad s, 90	Ξ ξ xi x, 60
ס samekh s, 60	Ο ο omicron o, 70	ص dad dz, 800	Ο ο omicron o, 70
ע ayin a', 70	Π π pi p, 80	ط ta t, th, 9	Π π pi p, 80
פ pe p, 80	Ρ ρ rho r, 100	ظ za z, 900	Ρ ρ rho r, 100
צ sadhe ss, 90	Σ σ, σ' sigma s, 200	ع ain e', 70	Σ σ, σ' sigma s, 200
ק koph q, 100	Τ τ tau t, 300	ع ghain gh, 1,000	Τ τ tau t, 300
ר resh r, 200	Υ υ upsilon u, 400	ف fa f, 80	Υ υ upsilon u, 400
ש sin s, 300	Φ φ phi ph, 500	ق qaf q, 100	Φ φ phi ph, 500
ש shin sh, 300	Χ χ chi ch, 700	ك kaf k, 20	Χ χ chi ch, 700
ת tav t, th, 400	Ψ ψ psi ps, 700	ل lam l, 30	Ψ ψ psi ps, 700
	Ω ω omega o, 800	م mim m, 40	Ω ω omega o, 800
		נ nun n, 50	
		ס sha h, 5	
		ע wav w, 6	
		פ ya y, 10	

Азбука кирилиця.

вого письма, але цього досі не доказано. Від тої самої старосемітської азбуки походить і гебрайське (старожидівське) письмо, яким написаний Старий Заповіт Святого Письма (Біблії). Це письмо пишеться з правої сторони на ліву, отже, книжки починаються (коли порівнювати з європейськими) з останньої сторінки. Китайське письмо пишеться згори вниз.

Коли Ісус Христос проповідував свою науку, то вже багато людей уміло писати й читати. Були вже написані різні релігійні, літературні та історичні книги. Писали їх на пергаменті, тобто на відповідно виготовленій шкірі тварин, яку опісля звивали у сувої. Отже бібліотеки склалися не з книжок, а з сувоїв. Менше важливі письма, як листи тощо, писали на дерев'яних табличках, вкритих тонкою верствою воску. Писали на них загостреними паличками. Таке письмо по прочитанні можна було затерти, віск вигладити і знов писати. Єгиптяни та інші народи писали на листках папіруса, тобто рослини, що росла над річками. Ясно, що такий матеріал не був тривкий. Паперу, який одержав назву папіруса, тоді ще не було.

Латинське письмо почало поволі поширюватися в цілій Західній Європі, але деякі народи, от як німці, створили собі трохи відмінне від круглого латинського власне ламане, готичне письмо. Його вони ще деколи вживають. Народи в Південній Європі, що сусідували з Грецією, не хотіли прийняти грецького письма в його первіснім вигляді, тож створили своє власне — глаголицю і кирилицю. Глаголиця, яку створив св. Кирило, апостол слов'ян, була відома і в Україні-Русі за княжих часів, але була скоро замінена кирилицею. Кирилицю придумали на основі грецької азбуки учні й наслідники св. Кирила. З кирилиці з бігом часу витворилось теперішнє українське письмо. Майже такого самого письма вживають тепер у Білорусі, Московщині, Болгарії, Югославії (крім Хорватії) та деяких інших країнах.

В давнину постали ще інші роди письма — арабське, індуське тощо.

Коли винайдено папір, а опісля друк, почали появлятися книжки різними мовами. Кожний нарід дорожить своєю мовою, своїм письмом і своїми книжками, бо це найкращі свідки й показники його культури.

БУКВА кирилиці	українське письмо	НАЗВА кирилиці	БУКВА кирилиці	українське письмо	НАЗВА кирилиці
А а	А а	Аз	О о	О о	О
Б б	Б б	Буки	От от	От от	От
В в	В в	Види	О о	О о	О
Г г	Г г	Глаголь	Ц ц	Ц ц	Ци
Д д	Д д	Добро	Ч ч	Ч ч	Черв
Є є	Е(Є) є(є) е(е)	Єсть	Ш ш	Ш ш	Ша
Ж ж	Ж ж	Живіте	Щ щ	Щ щ	Ща
З з	З з	Зіло	Ъ ъ		Йор
И и	И(І) и(і)Й	Іже	Ы ы	и	Йори
І і	І і(и)	І	Ь ь	Ь ь	Ір
К к	К к	Како	Ю ю	Ю ю	Ю
Л л	Л л	Люди	Ѧ Ѧ	Є є	Єсть
М м	М м	Мисліте	Ѣ Ѣ	Я я	Я
Н н	Н н	Наш	Ѥ Ѥ	Кс кс	Ксі
О о	О о	Он	Ѧ Ѧ	Пс пс	Псі
П п	П п	Покой	Ѩ Ѩ	Т т ф	Тета
Р р	Р р	Рци	Ѯ Ѯ	І и в и	Іжция
С с	С с	Слово	Ѱ Ѱ		Вел. юс
Т т	Т т	Твердо	Ѳ Ѳ		Йот. вел. юс
У у	У у	Ук	Ѡ Ѡ	Я я	Малий юс
Ф ф	Ф ф	Ферт	Ѣ Ѣ		Йот. м. юс
Х х	Х х	Хір			

У нас учаться письма від 6-го року життя. Але колись так не було. В давнину вміло читати й писати небагато людей. Були навіть царі та королі, що не вміли ні писати, ні читати. Згодом щораз більше людей ходило до школи, але примусовий обов'язок для всіх людей вчитися письма в передових країнах світу був установлений коло ста років тому. Є ще багато неписьменних людей в Азії, Африці та Латинській Америці.

В Америці й Канаді між українцями неписьменних немає, бо всі ходять до школи й учаться англійської та інших мов, але повинні також учитися української мови та українського письма.

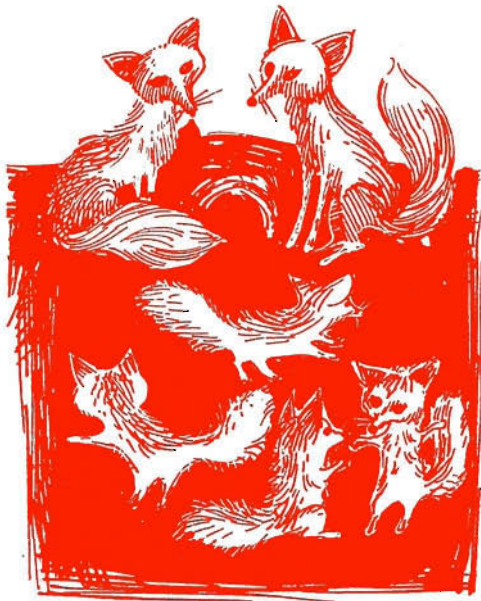
Розвиток — development, growth; взаємини — зв'язки (mutual relation); промисл — industry; печера — cave; первісний — 1. original, 2. primitive; нахил — inclination; предмет — річ (subject); клинове письмо — cuneiform writing; цегла — brick; сувій — rod; показник — index.



ХИТРІ ЛИСИЦІ

Хто у лісі не буває,
той не бачив і не знає,
як лисиці там живуть.

Тато-лис, лисиця-мати
посідали біля хати.
А яка у лиса хата?
А така: нора в землі.
У норі сидять малі.



Повилазили із хати
лисенята: головаті,
волохаті, боязкі —
ще малесенькі такі!

Підросли руденькі дітки,
почали робити збитки.
Мама вигнала їх з хати
на подвір'ї гарцювати.

Із грубенького незграби
дивувалася лисичка:
„Чом він став на задні лапи?
Нехороша в нього звичка”.

Голодна лисиця
іде до курей.
Голодна лисиця
шукає дверей.

Голодна лисиця
крізь сітку нюшать.
А в курнику півень



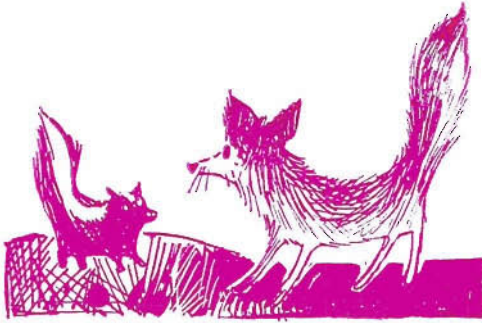
варгусь, не спить.
Він крильми махає,
собаку гукає:
— Ку-ку-рру! Ку-ку-ріку!
Порятуй курей, Рябку!
Рябку! Рябку!
Ку-ку-ріку!



В небі яструб. Лихо! Жах!
Яструб — то страшний хижак!
Та лисиця — мудра мати,
каже:
— Тихо, лисенята!
Заховайтесь у траві
і сидіть, як неживі!

Ось великий Срібний лис
полновати йде у ліс.
Гей, гукаймо голосніш!
Хай тікає звідсіля,
щоб не бачив він кроля.

Скунсик дуже задається,
лисиц бачить і сміється:
— Хоч гарненький твій кожух,
та не дуже добрий дух.



Сіра лисиця, лисиця-красуня,
тихо в кубельце свій писк просуне.
Уміє хижачка на дерево злізти,
пташину схопити, яєчка поїсти.



Лис полярний дуже смілий,
не рудий, а зовсім білий.
Є у нього братік сірий,
називається Блакитний.

І Блакитний дуже спритний.
Як уяв повсюди сніг,
брат до братіка прибіг,
кожен весело підскочив —
до забав вони охочі.

У білої мами дванадцять діток,
усі посідали на білий сніжок.
А мама говорить:
— За те, що навчилися мишку ловити,
скажу я вам казку про Лиса Микиту.



МОРОЖЕНА РИБА

Комахи, їх лялечки, жаби, ящірки, тритони, змії зимують під корою дерев, у моху, під листям, під камінням, у норах. Хоч іноді вони дуже промерзають, стають як скляні і від того гинуть. Як тільки сонечко пригрів, більшість їх оживає і розповзається.

У воді взимі трохи тепліше, ніж на землі, але все ж буває, що озеро чи річка промерзає дуже глибоко, іноді до самого дна. Та така собі не дуже велика рибка, як карась, того не боїться. Він перетворюється на морожену рибу й лежить у мулі до приходу тепла. А тоді — круть хвостиком і поплив, наче нічого й не сталося.

Річковий карась може витримати температуру до -3°F (-16°C). А чорна риба далія, що водиться подекуди в озерах і багнах, може витримати температуру аж до -40°C !

М. Д.

Пояснення-словничок: комаха — insect; лялечка — гусениця, загорнена в особливу торбаньку, в якій вона перетворюється на комаху чи метелика (chrysalis, case-worm); жаба — frog; ящірка — lizard; тритон — водяна жаба, подібна до ящірки; карась — риба (carp); мул — рідке болото, що зкриває деколи дно річок або озер (silt).

ГОЛОСИ РИБ

Майже в усіх народів є приказка: німий, як риба. І хоч ця приказка дуже поширена, вона невірна. Риби незовсім „німі”, і багато з них можуть навіть дуже голосно пицати, свистіти, квакати, крякати, гавкати, хрюкати. Біля берегів Флориди водиться риба, що її голос схожий на кудкудакання квочки; морський мічман біля Австралії квакає, як жаба; морський вугор гавкає; річковий сом і деякі інші риби хрюкають, як свині; камбала навіть „на гарфі грає”. Деякі риби „говорять” пошепки або й зовсім нечутно для людського вуха. Та дослідники, вживаючи різних приладів, можуть записувати ту рибячу мову на звукову стрічку. Ці різні звуки риби видають не горлом, бо вони не мають голосників, а з допомогою свого плавального міхура та м'язів.

М. Д.

Пояснення-словничок: кудкудакання — clucking, cackling; квочка — mother-hen; вугор — риба eel, grig; сом — sheat-fish; камбала — риба plaice, flat-fish; голосник — тут: vocal chord; плавацький міхур — swimming bladder; м'яз — muscle; мічман — корабельний старшина (midshipman) — тут назва риби.



На світлині діти з садочка й першої та другої класи з нагоди закінчення шкільного року в цілоденній парафіяльній школі св. о. Миколая в Воффало, Н. Й.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

ЛЯНА Й МОДЕРНА МУЗИКА

Ляна сиділа в кімнаті і слухала передавану через радіо платівку модерної музики, а потім подумала, що пора закінчити, бо мама ось-ось приїде додому із закупів. І вона виключила радіо. Але коли обернулась, то побачила, що позаду стояла мама.

— Ото добре, щовилучила ту біду, — сказала мама, — а то вона так гуділа на всю хату. Хіба не маєш чого робити? Кімната й досі не прибрана, і домашні завдання не зроблені, а ти сидиш і слухаш якоїсь „бугі-бугі“-музики. Уже 12 років маєш, а такі дурниці слухаш! Я думала, що ти маєш більше розуму...

Лянині чорні коси спали на лице. Вона їх відмахнула рукою набік і запитала:

— А чого ти, мамо, так рано повернулась додому?

— Бо крамниці вже закрились, — сказала мама і, дорікаючи далі за ту крикливу модерну музику, доторкнулась пальцем до Ляниної голови і додала: — Я тобі дістала б платівку бандуристів, вони такі гарні пісні співають, а твою платівку можна викинути, і ніякої шкоди не буде. І не переч мені — викину і все! Тепер я поставлю тобі гарну платівку бандуристів, а ти посидь і послухай!

Сказавши це, вона принесла платівку й пішла з кімнати. Коли платівка вже скінчилась, мама повернулась до кімнати, думаючи, що дочка уважно слухала бандуристів, аж бачить — Ляна спить. Мама подумала: „Щось вона дуже червона, а тут не гаряче“. Поклала руку на Лялине чоло й жажнулась: — „Та в тебе, доню, гарячка!“

Мама негайно викликала лікаря і поклала Ляну в ліжко.

Лікар оглянув дівчинку, сказав, що в неї „свинка“ і вона мусить лежати в ліжку. Обіцяв прийти за кілька днів.

Попрощавшись, лікар пішов. А коли Ляна прокинулась, то відразу сказала:

— Мамо, мені дуже сподобалась та ваша платівка бандуристів, більше, ніж моя модерна.

Мама усміхнулась, погладила доню по голові, задоволена, що платівка бандуристів відсуने набік ті модерні „бугі-бугі“.

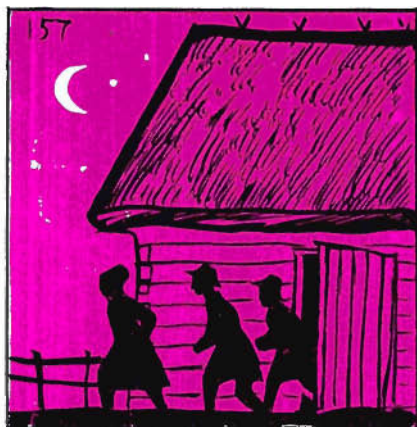
*Тая Шевченко, 10 років,
учениця 5-ої класи Рідної Школи
в Нобл Парку біля Мельборну, Австралія*

„Свинка“ — дитяча недуга з опухами мигдаликів-залоц під долішніми щелепами (tonsils).

БОГДАН-СИЧОВИЙ СТРИЛЕЦЬ ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE БОГДАН - SICHOVY STRILETS

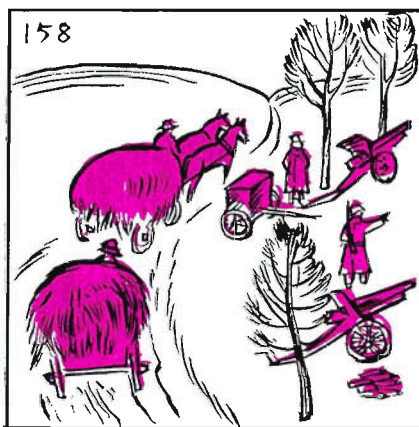
РОЗДІЛ XI: З КАРПАТ НАД ДНІПРО

CHAPTER XI: FROM THE CARPATHIANS TO THE DNIEPER



Селяни переховали їх у клуні, звідки щонаочі провідник виводив їх по двох або трьох.

The villagers hid them in the barn. Each night, the leader took them out in groups of two and three.



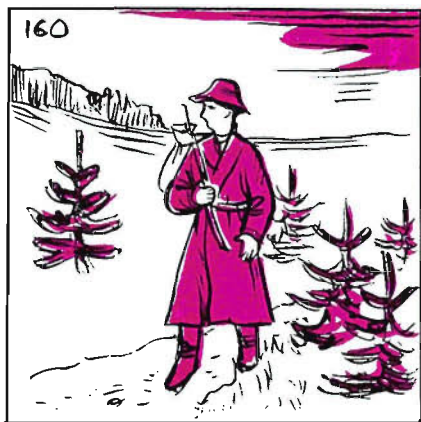
Ніхто не знав, що в копицях горішнього сіна на возах ідуть Богданові хлопці в російське запілля.

Nobody knew that hidden in the stacks of hay atop the wagons were Bohdan's boys, crossing over behind the Russian lines.



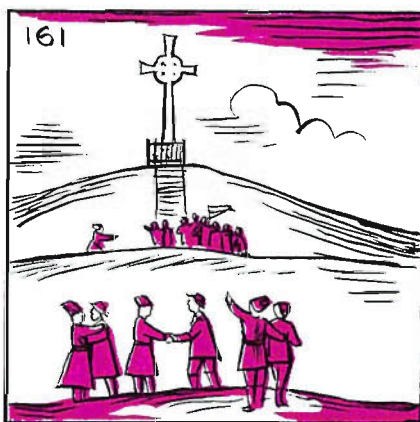
Ніхто не догадувався, що лісоруби, які складали порубане дерево в стоси, були Богданові хлопці.

Nobody suspected that the lumberjacks who were stacking timber were Bohdan's boys.



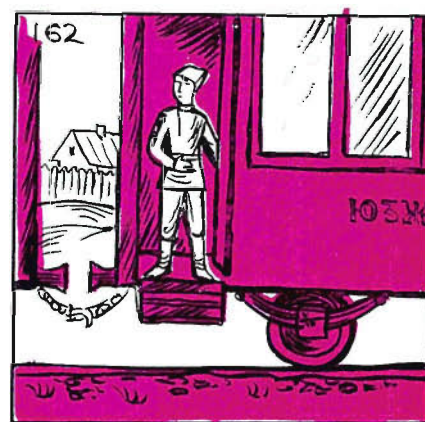
Богдан вийшов з клуні останній і подався навпростець лісами-полями.

Bohdan was the last one to leave the barn and made his way straight across the fields and the forests.



А як весна укрила українську землю квітами, Богданові хлопці зішлись біля Тарасової могили в Каневі над Дніпром.

And when spring covered the Ukrainian lands with bloom, Bohdan's boys reunited once again near Shevchenko's mound in Kaniv on the Dnieper.



З Канева поїхав Богдан поїздом у Київ.

From Kaniv Bohdan took a train to Kiev.

(Кінець одинадцятого розділу)
(End of Chapter XI)